

Vyčichlová, Ema

Pěťasedmdesátiny docenta Bedřicha Česala

Opera Slavica. 1999, vol. 9, iss. 4, pp. 40-41

ISSN 1211-7676

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/117192>

Access Date: 18. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Aktivní vědecká, pedagogická a publicistická práce ho posléze vedla k podpoře demokratizačního procesu „Pražského jara“ v roce 1968. Projevil neobyčejnou statečnost v srpnu 1968, kdy neváhal odevzdat protest proti vstupu vojsk na velvyslanectví SSSR. Přirozeně byl pak postižen nastoupenou tzv. normalizací, byl zbaven možnosti pracovat ve svém oboru, publikovat a vědecky a pedagogicky pracovat. I v této době však zůstal vedoucí osobností v oboru didaktiky ruského jazyka i ostatních cizích jazyků. Ani jeho přátelé, kteří s ním nepřerušili osobní kontakt, zejména pracovníci brněnské a olomoucké univerzity, nemohli zabránit jeho dočasnému vyřazení z pracovní činnosti, kterou tak miloval. Teprve v roce 1989 byl plně rahabilitován, mohl v roce 1992 úspěšně obhájit svou monografii *Předmět didaktiky cizích jazyků* a byla mu udělena hodnost doktora věd. Byl jmenován předsedou vědecké rady *Pedagogického ústavu J. A. Komenského ČSAV*. V letech 1990–1994 zpracoval a vydal šest učebnic cizích jazyků (angličtiny, němčiny a francouzštiny), ve kterých dovedl obdivuhodně aplikovat své teoretické poznatky o jazykovém minimu.

Až po obhajobě doktorské disertace se příslušná komise i širší veřejnost dověděla i o druhé stránce náplně jeho bohatého života, které se věnoval především v době, kdy nemohl vědecky pracovat a publikovat: byla to jeho láska k hudbě a poezii. Je obdivuhodné, co dokázal vytvořit v této oblasti. Můžeme to ovšem jen konstatovat a ponechat podrobnějšímu pohledu na život a činnost jubilanta. Přesto alespoň zmínka o tom, že ovládal dokonale hru na housle, violu i violoncello, zkomponoval množství skladeb, jako například variace na národní písně, smyčcová a klavírní tria, kvarteta, písně, sbory, melodramy s vlastním textem, orchestrální i lidové skladby. Věnoval se intenzivně i poezii, napsal řadu příležitostných básní, vydával sbírky básní (*Náš čas, Čas jde dál*). V této oblasti činnosti dovedl vyjádřit svůj citový vztah k rodné zemi a rodině. Našel v tom také oporu a sílu překonat dobu nuceného odmíčení a neúčasti na vědeckém, pedagogickém a veřejném životě.

Jubilant se dosud aktivně věnuje svým zálibám: cizím jazykům, hudbě a poezii. Nelze proto jinak než vyjádřit mu obdiv a dík za to vše, co dokázal vytvořit, a přát mu mnoho dalších tvůrčích úspěchů.

Josef Krajc

Pěťasedmdesátiny docenta Bedřicha Česala

Dne 4. října 1999 se dožil významného životního jubilea doc. PhDr. Bedřich Česal, CSc., vědec a učitel, působící na plzeňských vysokých školách plných čtyřicet pět let. Narodil se před sedmdesáti pěti lety v Olešné u Nezvěstic na Plzeňsku. Po studiu na klasickém gymnáziu v Plzni a po studiu latiny a ruštiny na Filozofické fakultě Karlovy univerzity v Praze se vrátil do Plzně a Rokycan jako středoškolský profesor (v letech 1949–1954) a od r. 1954 spojil svou práci i osud s vysokými školami v Plzni. Nejdříve učil na Pedagogické fakultě, kde se podílel na založení a rozvoji rusistiky v Plzni a kde později vedl katedru cizích jazyků a literatur (1968–1970). Po nuceném

odchodu z fakulty působil na katedře cizích jazyků Vysoké školy strojní a elektrotechnické jako odborný pracovník (překladatel), sporadicky jako učitel.

Po rehabilitaci v r. 1990 se vrátil na Pedagogickou fakultu a po habilitaci na Pedagogické fakultě Karlovy univerzity v r. 1991 byl jmenován docentem. Na Pedagogické fakultě Západočeské univerzity přednášel ruskou syntax a stále více se věnoval i svému druhému oboru – latinskému jazyku až do r. 1998, kdy se podrobil náročné operaci. Avšak i v současné době udržuje úzký kontakt s vysokoškolským prostředím. Působí ve vědecké radě Pedagogické fakulty, ve státních zkušebních komisích a pokračuje ve své vědecké práci.

Se jménem doc. Česala je spojeno založení a rozvoj vysokoškolského studia učitelství cizích jazyků v Plzni. Je uznávaným odborníkem v oblasti rusistiky. Vydal dvanáct učebních textů (mezi nimi i u nás první *Stručný mluvnický terminologický slovník rusko-český*, Praha, SPN 1957), podílel se na tvorbě tří celostátních učebnic pro pedagogické fakulty (*Russkij jazyk. Posobije dlja pedagogičeskich institutov*, Praha, SPN 1962; *Ruština v soustavě pozorování a cvičení*, Praha, SPN 1964; *Lekcii po sintaksisu sovremennogo russkogo jazyka*, Praha, SPN 1971), recenzoval středoškolské a vysokoškolské učebnice a skripta. Napsal více než padesát drobnějších i rozsáhlejších odborných statí. Předmětem jeho vědeckého zájmu byla vždy mluvnice současné spisovné ruštiny v konfrontaci s češtinou, zejména se zaměřením na syntaktické jevy. Lingvistický pohled se často prolínal s aspektem didaktickým. (Výčet odborných statí viz OPERA SLAVICA, 1994, č. 4, s. 45–46.) Postupně se specializoval na syntax odborného stylu (*Desubjektizace sdělení v ruských a českých technických textech*, čas. Ruský jazyk 1985–1986; *O porjadke slov v russkích i češských techničeských tekstach*, Sborník Pedagogické fakulty ZČU v Plzni, Cizí jazyky 5, 1996), na interferenci v ruské syntaxi (*K syntaktické interferenci rusko-české a česko-ruské*, Sborník Pedagogické fakulty ZČU v Plzni, Cizí jazyky 4, 1992) a v posledním desetiletí se věnoval i výuce latinského jazyka na vysoké škole. Výsledkem jeho hlubokého odborného zájmu o ruskou syntax i z hlediska didaktického je třídílná vysokoškolská cvičebnice *Cvičení z ruské syntaxe I.–III.* (I. – Věta jednoduchá, II. – Souvětí, III. – Klíč k překladovým cvičením, ZČU v Plzni 1996–1998), určená studentům rusistiky pro práci v syntaktických a jazykových seminářích i k samostatnému studiu. Bohatá je i přednášková činnost jubilanta (zahraniční konference, sympózia). Jako vědecký tajemník pobočky Jazykovědného sdružení AV ČR v Plzni se déle než třicet let podílel na pořádání přednášek pro plzeňské filology.

Doc. PhDr. Bedřich Česal se dožil pětasedmdesáti let v plně psychické svěžesti. Za všechny jeho kolegy a přátele milému jubilantovi upřímně gratulujeme a do dalších let přejeme dobré zdraví, neutuchající životní vitalitu a úspěch v dalších badatelských aktivitách.

Emu Vyčichlová